

ใบรับรองปัญหาพิเศษปริญญาตรี
ภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์

เรื่อง

การใช้มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง เป็นอาหาร เป็ด เนื้อ
Utilization of Protein-Enriched Cassava
in Meat Duck Diets

โดย
นางสาว ยุทธิ ทรัพย์อมพร

พิจารณา เห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา.....

กรรมการ.....

กรรมการ.....

กรรมการ.....

กรรมการ.....

ภาควิชารับรองแล้ว

13635

๒๕ พ.ค. ๒๕๖๑

.....
.....

(อาจารย์ ทรงศักดิ์ ตันพิพัฒน์)

ลงพ.
๒ ๓๘๔๗
๒๕๖๑

หัวหน้าภาคเทคโนโลยีการผลิตสัตว์

วันที่ 16 เดือน พ.ค. ปี ๒๕๖๑

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรื่อง

การใช้มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง เป็นอาหาร เป็ดเนื้อ
Utilization of Protein-Enriched Cassava
in Meat Duck Diets

T100715

รพ.
๕384ก
2531

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน.....100715

วัน,เดือน,ปี.....21 JUN 2000

ภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์

คณะ เทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ

พ.ศ. 2531

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การใช้มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง เป็นอาหาร เป็ดเนื้อ

Utilization of Protein-Enriched Cassava
in Meat Duck Diets

การทดลองศึกษาการใช้มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง เป็นอาหาร เป็ดเนื้อช่วงอายุ 4-8 สัปดาห์ ใช้เนื้อลูกผสมพันธุ์เซอร์ร่าออคเลย์ จำนวน 225 ตัว โดยในช่วงอายุ 0-4 สัปดาห์ เลี้ยงด้วยอาหารสูตร ปลาช่อน ปลาป่น กากถั่วเหลือง เหมือนกันหมด มีโปรตีนประมาณ 22 เปอร์เซ็นต์ พลังงานใช้ประโยชน์ได้ประมาณ 3,000-3,100 กิโลแคลอรี/กิโลกรัม ในช่วงอายุ 4-8 สัปดาห์เลี้ยงด้วยอาหารทดลอง โดยใช้แผนการทดลองแบบสุ่มตลอด (Complete Randomized Design) จัดแบ่งกลุ่มการทดลองออกเป็น 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมี 3 ตัว แต่ละตัวใช้เปิดคละเพศอายุ 4 สัปดาห์ จำนวน 5 ตัว อาหารผสมใช้มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงทดแทนปลายข้าวที่ระดับ 0, 25, 50, 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ในสูตรอาหาร เปรียบเทียบตามลำดับ อาหารผสมทั้ง 5 สูตร มีโปรตีนประมาณ 16 เปอร์เซ็นต์ พลังงานใช้ประโยชน์ได้ประมาณ 3,100-3,200 กิโลแคลอรี/กิโลกรัม

ผลการทดลองในช่วง 4-8 สัปดาห์ปรากฏดังนี้ เป็ดเนื้อที่ได้รับอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร มีอัตราการเจริญเติบโต ต่อตัวต่อวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ เป็ดเนื้อที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยเท่ากับ 46.38, 46.96, 45.52, 43.96 และ 42.60 กรัม/ตัว/วัน ตามลำดับ ปริมาณอาหารที่กินเฉลี่ยเท่ากับ 206.86, 214.83, 215.58, 229.21 และ 223.42 กรัม/ตัว/วัน ตามลำดับ โดยลักษณะปริมาณอาหารที่กินให้ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารมีค่าเท่ากับ 4.48, 4.39, 4.74, 5.21 และ 5.23 ตามลำดับ ซึ่งลักษณะดังกล่าวให้ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งทางสถิติ ($P < 0.01$) ต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เฉลี่ยเท่ากับ 25.87, 25.77, 28.42, 31.28 และ 31.38 บาท ตามลำดับ โดยลักษณะดังกล่าวให้ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ ข้าพเจ้าต้องขอขอบพระคุณ อาจารย์ รณชัย สิริโกรพงษ์ เป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้คำแนะนำในด้านการทำหนังสือพิมพ์หลังหมึกโปรตีนสูง และการดำเนินงานทดลอง พร้อมทั้งตรวจแก้ไขปัญหาพิเศษ ให้สมบูรณ์ และขอขอบพระคุณ คุณโอฬาร รัชชาติ ที่ให้คำแนะนำ และให้ความสะดวกในการวิเคราะห์อาหาร

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณครอบครัวของข้าพเจ้าที่ได้ให้กำลังใจและให้การสนับสนุน ตลอดจนมา รวมทั้ง เพื่อนๆ ที่ช่วยให้ปัญหาพิเศษครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ยุพดี ทรัพย์อัมพร

27 กุมภาพันธ์ 2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
คำนำ	1
การตรวจเอกสาร	3
อุปกรณ์และวิธีการ	9
ผลการทดลอง	15
วิจารณ์	23
สรุป	27
ขอเสนอแนะ	28
เอกสารอ้างอิง	29
ภาคผนวก	31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงส่วนประกอบทาง เคมีของมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงและมัน เส้น	5
2 แสดงสูตรอาหารที่ใช้ในการทดลอง	11
3 แสดงส่วนประกอบทาง เคมีของพรีมิคซ์	12
4 แสดงผลการวิเคราะห์ทาง เคมีของ มันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง	15
5 แสดงผลการวิเคราะห์ทาง เคมีของ อาหารทดลอง	16
6 แสดงสมรรถภาพการผลิตของ เป็ด เนื้อ	21
7 แสดงต้นทุนค่าอาหารในการ เพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมของ เป็ด เนื้อ	22
ตารางภาคผนวกที่	
1 แสดงราคาวัตถุดิบที่ใช้ในการทดลอง	34
2 แสดงจำนวน เป็ดตายระหว่างการทดลอง	35
3 แสดงผลการทดลองช่วง 4-8 สัปดาห์	36
4 แสดงอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดการทดลอง	37
5 แสดงผลการวิเคราะห์ทางสถิติของอัตราการเจริญเติบโตของ เป็ด เนื้อ ตั้งแต่อายุ 4-8 สัปดาห์	38
6 แสดงผลการวิเคราะห์ทางสถิติของปริมาณอาหารที่กินของ เป็ด เนื้อ ตั้งแต่อายุ 4-8 สัปดาห์	39
7 แสดงผลการวิเคราะห์ทางสถิติของประสิทธิภาพการใช้อาหารของ เป็ด เนื้อตั้งแต่อายุ 4-8 สัปดาห์	40
8 แสดงผลการวิเคราะห์ทางสถิติของต้นทุนค่าอาหารในการ เพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมของ เป็ด เนื้อตั้งแต่อายุ 4-8 สัปดาห์	41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การใช้มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง เป็นอาหาร เป็ดเนื้อ
Utilization of Protein-Enriched Cassava
in Meat Duck Diets

คำนำ

ปัจจุบันเกษตรกรในประเทศไทย เริ่มหันมา เลี้ยง เป็ดแบบอุตสาหกรรม มากขึ้น แต่เกษตรกรมักประสบปัญหาในด้านต้นทุนค่าอาหาร เนื่องจากอาหารประเภทธัญพืชมีราคาสูงขึ้น และมีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร จึงได้มีการศึกษาค้นคว้า หาพืชอื่น ๆ มาทดแทนธัญพืช และพบว่ามันสำปะหลัง เป็นพืชที่ปลูกง่าย ให้ผลผลิตดี มีราคาต่ำกว่าอีกทั้งยังมีอาหาร ประเภทคาร์โบไฮเดรตอยู่สูง แต่โปรตีนต่ำมากประมาณ 2 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ในการนำไปใช้จึงต้องเสริมด้วยวัตถุดิบอาหารโปรตีน เช่น กากถั่วเหลือง หรือปลาป่น ซึ่งวิธีนี้ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ต่อมาได้มีการศึกษาพบว่า การหมักมันสำปะหลังด้วยเชื้อจุลินทรีย์บางชนิด มีผลทำให้ระดับโปรตีนสูงขึ้นเป็น 8-10 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งใกล้เคียงกับโปรตีนในข้าวโพดและปลายข้าว และระดับกรดไขมันอิสระที่ตกค้างอยู่ในระดับที่ต่ำ เป็นอันตรายต่อสัตว์ เรียกมันสำปะหลังหมักที่ได้ว่า มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง (Protein-Enriched Cassava)

การทดลองครั้งนี้เป็นการศึกษานำมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงมาใช้เลี้ยง เป็ดเนื้อ เนื่องจาก เป็ดเนื้อสามารถใช้อาหารที่มีเยื่อใยสูงได้ดี โดยจะทดลองเพื่อหาปริมาณมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงที่ใช้แทนปลายข้าวในสูตรอาหาร เป็ดเนื้อในระยะ 4-8 สัปดาห์ ให้ได้ระดับการมีชีวิตที่สูงสุด และผลการทดลองนี้ จะเป็นแนวทางในการใช้มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง เป็นอาหาร เป็ดเนื้อ และสัตว์อื่นๆ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตในด้านอาหารสัตว์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาการใช้มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง เป็นอาหาร เป็ดเนื้อระยะ 4-8 สัปดาห์
2. ศึกษาหาระดับที่เหมาะสมในการใช้มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง เป็นอาหาร เป็ดเนื้อระยะ 4-8 สัปดาห์
3. ศึกษาหาผลตอบแทนและต้นทุนในการนำมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงมาใช้เลี้ยง เป็ดเนื้อในระยะดังกล่าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปรับปรุงการโฆษณาผลิตภัณฑ์สูงเป็นอาหารสัตว์ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตรวจเอกสาร

เซลล์หรือประกอบด้วยโภชนาชนิดต่างๆ โดยเฉพาะโปรตีน และกรดอะมิโน จากการศึกษาของประกอบและคุณค่าทางอาหารของจุลินทรีย์โปรตีนชนิดต่างๆ พบว่าแบคทีเรีย สามารถผลิตโปรตีนได้สูงถึง 74 เปอร์เซ็นต์ มีส่วนประกอบของกรดอะมิโนดี คุณค่าทางชีวภาพ ใกล้เคียงกับโปรตีนในนม และโปรตีนในไข่ มีการย่อยได้ของโปรตีน และของพลังงานรวม 90 และ 85 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ มีกรดอะมิโนไลซีนสูง แต่เมทไอโอนีนต่ำ การใช้แบคทีเรีย เป็นอาหารสัตว์มีข้อจำกัดคือ แบคทีเรียมีกรดนิวคลีอิกสูงถึง 15 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งกรดนิวคลีอิก มีการย่อยได้ต่ำ ดังนั้นจึงไม่ค่อยนิยมใช้จุลินทรีย์โปรตีนพวกแบคทีเรีย เป็นอาหารสัตว์ ปัจจุบัน การใช้จุลินทรีย์โปรตีนเป็นแหล่งโปรตีนในอาหารสัตว์จึงมุ่งไปทางการใช้ยีสต์เป็นหลัก และเรา เป็นอันดับรอง แม้ว่าจะมีปริมาณโปรตีนต่ำกว่าแบคทีเรียก็ตามจุลินทรีย์โปรตีนจากยีสต์มีส่วนประกอบของกรดอะมิโน และคุณภาพของโปรตีนเทียบเท่ากับปลาป่น มีระดับกรดอะมิโนไลซีนสูง แต่ระดับเมทไอโอนีน และซีสทีนต่ำ ดังนั้นการเสริมดีแอล-เมทไอโอนีนลงไปในอาหารจะช่วยทำให้ การใช้ประโยชน์ได้ของโปรตีนจากยีสต์ในอาหารดีขึ้น นอกจากนี้ยีสต์ยังมีสารประกอบไนโตรเจนที่ไม่ใช่โปรตีนอยู่ค่อนข้างสูง จึงทำให้การวิเคราะห์โปรตีนสูงกว่าความเป็นจริง ส่วน จุลินทรีย์โปรตีนจากรา แม้จะมีส่วนประกอบทางเคมีและส่วนประกอบของกรดอะมิโนที่ใกล้เคียง กับปลาป่น และดีกว่ากากถั่วเหลือง การย่อยได้ของโปรตีนจากรามีความผันแปรสูงตั้งแต่ 45-90 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นอยู่กับอายุของเซลล์ส่วนใหญ่ เซลล์มีอายุน้อยหนึ่งเซลล์จะบาง สามารถถูกย่อยได้ดีกว่าเซลล์ที่มีอายุมาก (อุทัย, 2529 ก; Shapira และ Mendel 1968; Whitter mone และ Moffot, 1976; Calloway, 1974; Shacklady, 1975)

ยีสต์สามารถเจริญเติบโตได้ดีในมันสำปะหลัง แต่ยีสต์จะย่อยแป้งในมันสำปะหลังได้น้อย จึงต้องทำการย่อยแป้งเป็นน้ำตาลก่อน จึงจะทำการเลี้ยงยีสต์ได้ ส่วนเราสามารถผลิตเอนไซม์อะมิเลสที่สามารถย่อยแป้งได้ดี ดังนั้นจึงนำมันสำปะหลังมาเพาะเลี้ยงเชื้อราโดยตรง มันสำปะหลังหมักจุลินทรีย์จะมีโปรตีนสูงกว่ามันเส้น และมีกรดอะมิโนสูงขึ้นด้วย ยกเว้น เมทไอโอนีน (Khor, 1974; Alexander, 1977; Muinidi และ Thonke, 1981)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มันสำปะหลัง เป็นอาหารพลังงานที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยคาร์โบไฮเดรต เมื่อนำมันสำปะหลังมาทำแห้ง เป็นมันเส้นจะมีคาร์โบไฮเดรตที่ละลายน้ำได้สูงถึง 70-75 เปอร์เซ็นต์ พลังงานใช้ประโยชน์ได้ 3,000 กิโลแคลอรี/กิโลกรัม (สัตว์ปีก) โปรตีนต่ำคือ 2.4 เปอร์เซ็นต์ เยื่อใย 7.6 เปอร์เซ็นต์ ไขมัน 0.3 เปอร์เซ็นต์ ความชื้น 13 เปอร์เซ็นต์ โปรตีนของมันสำปะหลังต่ำทั้งปริมาณและคุณภาพ เมื่อนำมาใช้เป็นแหล่งพลังงานทดแทนธัญพืชอื่นๆ ควรต้องเสริมวิตามิน และแร่ธาตุด้วย ในไก่กระหง และไก่ไข่ สามารถใช้มันเส้นได้ 10-15 และ 20-30 เปอร์เซ็นต์ของอาหารผสมตามลำดับ แต่ต้องปรับระดับโปรตีนของอาหารผสมด้วย ในไก่กระหงถ้าใช้ 50 เปอร์เซ็นต์ ต้องเสริมเมทไธโอนีนอย่างน้อย 0-2 เปอร์เซ็นต์ มันสำปะหลังมีสารพิษคือ กรดไฮโดรไซยานิคที่มีผลเสียต่อสุขภาพ และการกินอาหารของสัตว์ สารพิษนี้จะถูกทำลายได้โดยการ ต้ม อบ หมัก หรือ ผึ่งแดด (ศรีสกุล, 2528)

มันสำปะหลังที่หมักด้วยเชื้อรา Aspergillus niger และ เชื้อยีสต์ Saccharomyces cerevisiae มีโภชนะที่เพิ่มขึ้น และ เกล่ง เมื่อเปรียบเทียบกับมันเส้น ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1 ซึ่งจะพบว่า คุณค่าทางโภชนะที่เพิ่มขึ้นคือ โปรตีนทั้งหมด (รวมทั้งกรดอะมิโน), ปริมาณไขมัน, ปริมาณแร่ธาตุแคลเซียมและปริมาณแร่ธาตุฟอสฟอรัส ส่วนคุณค่าทางโภชนะที่เล่งลงคือ ปริมาณเยื่อใย, ปริมาณคาร์โบไฮเดรตที่ย่อยง่าย, ปริมาณพลังงานใช้ประโยชน์ได้ และ โปรตีนใช้ประโยชน์ได้สุทธิ (รณชัย, 2529)

ตารางที่ 1 แสดงส่วนประกอบทาง เคมีของน้ำมันแคะมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง

ส่วนประกอบ(เปอร์ เซนต์)	มันเส้น 1/	มันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง 2/
วัตถุแห้ง	89.82	91.01
โปรตีน	2.25	9.50
เถ้า	5.59	8.76
เยื่อใย	4.29	5.65
คาร์โบไฮเดรตย่อยง่าย	77.18	64.71
แคะ เขียม	0.15	0.49
พอสฟอรัส	0.078	0.72
ไลซีน	0.09	0.37
เมทไอโอนีน	0.13	0.14
ซีสตี้น	0.15	0.13
ทรีโอนีน	0.07	0.37
อาร์จินีน	0.19	0.40
ไอโซลิวซีน	0.07	0.29

ที่มา : 1/ อุทัย (2529 ข)

2/ รณชัย (2529)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทดลองใช้จุลินทรีย์โปรตีนจากเชื้อรา เป็นอาหารไก่กระทงที่ระดับ 0, 10, 20, และ 30 เปอร์เซ็นต์ในสูตรอาหาร พบว่าที่ระดับ 10 เปอร์เซ็นต์ จะให้อัตราการเจริญเติบโต และประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารไม่แตกต่างกันทางสถิติ เมื่อเทียบกับอาหารสูตรเปรียบเทียบ แต่ที่ระดับ 20 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไปมีผลทำให้น้ำหนักตัวไก่เมื่ออายุ 8 สัปดาห์ และปริมาณการกินอาหารลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และได้แนะนำว่า จุลินทรีย์โปรตีนจากเชื้อราที่ระดับ 15 เปอร์เซ็นต์ เป็นระดับสูงสุดในอาหารไก่กระทง (Duthie, 1975)

การให้ไขมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง เคียงสัตว์

หนู หนูที่ได้รับไขมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง เสริม เมทไอโอนีน มีอัตราการเจริญเติบโต และประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารดีกว่าไม่ใส่เสริม เมทไอโอนีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่ามีสัดส่วนของไนโตรเจนที่ไม่ใช่โปรตีนปะปนมาได้แก่ กรดนิวคลีอิก ยูเรีย จึงคำนวณสูตรอาหารปรับสมดุลกรดอะมิโนตามความต้องการของหนูหยานม พบว่าอัตราการเจริญเติบโต และประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารของหนูที่ได้รับไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง ปรับสมดุลกรดอะมิโนมีคุณค่าทางอาหารสูงกว่า เคซีน แสดงว่าไนโตรเจนที่ไม่ใช่โปรตีนในไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง ทำให้อาหารขาดสมดุลกรดอะมิโน เป็นผลให้หนูกินอาหารลดลง (Alexander, 1977)

การให้ไขมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงหมักด้วยเชื้อรา Aspergillus niger และเชื้อยีสต์ Saccharomyces cerevisiae เป็นอาหารหนูระยะเติบโต สามารถใช้ทดแทนข้าวโพดในสูตรอาหารได้ทั้งหมด โดยสูตรอาหารที่ได้รับไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง จะให้สมรรถภาพการผลิตใกล้เคียงกับหนูที่ได้รับข้าวโพด (อโนซา, 2529)

สุกร จากการให้ไขมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงที่หมักด้วยเชื้อรา Aspergillus niger และเชื้อยีสต์ Saccharomyces cerevisiae ในสูตรอาหารสุกรขุน สรุปได้ว่าไม่สามารถให้ไขมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง เป็นอาหารสุกรขุนด้วยได้ นอกจากจะมีการปรับปรุงการผลิต เพื่อให้ได้ระดับโปรตีนสูงขึ้นจนใกล้เคียงกับระดับความต้องการของสุกร เสียก่อน และจะต้องมีการเพิ่มพลังงานอื่นๆลงไป เช่นไขมัน เพื่อเพิ่มระดับพลังงานให้สูงขึ้น ก็อาจสามารถให้ไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงล้วนๆ เคียงสุกร ได้ต่อไป ส่วนการให้ไขมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงทดแทนปลายข้าวทั้งหมดในสูตรอาหารสุกรขุน จะให้อัตราการเจริญเติบโต และประสิทธิภาพเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การใช้อาหารน้อยกว่าการได้รับอาหารปกติ อาจเนื่องจากการใช้ไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงผสมในอาหารระดับสูงทำให้เชื้อในอาหารสูงกว่าปกติ และระดับพลังงานต่ำกว่าความต้องการของสุกรขุน ตามที่ MRC (1979) ได้แนะนำไว้เท่ากับ 3,150 กิโลแคลอรี/กิโลกรัม โดยสูตรอาหารที่ใช้ไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงจะมีพลังงานเพียง 2,895 กิโลแคลอรี/กิโลกรัม เท่านั้น ทำให้สัตว์ได้รับพลังงานไม่เพียงพอ จึงมีการเจริญเติบโตไม่เต็มที่ การใช้ไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงผ่านความร้อนในสุกรพบว่า จะให้ผลไม่แตกต่างกัน การใช้ไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงที่ไม่ได้ผ่านความร้อน แสดงว่าสุกรสามารถใช้ไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงได้โดยไม่จำเป็นต้องนำไปผ่านความร้อน ดังนั้นจึงสามารถใช้ไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงเป็นอาหารสุกรได้เลย (สินชัย และนวลจันทร์, 2529)

ไก่อระยะ การใช้ไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงที่หมักด้วยเชื้อรา Aspergillus niger และเชื้อยีสต์ Saccharomyces cerevisiae ในระดับ 100 เปอร์เซ็นต์ในสูตรอาหารไก่อระยะ จะทำให้สมรรถภาพของการผลิตต่ำมาก จึงไม่แนะนำให้ใช้ไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงล้วนๆ เป็นอาหารไก่อระยะ การใช้ไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงทดแทนปลายข้าวทั้งหมดในสูตรอาหารไก่อระยะ มีผลทำให้ผลผลิตของไก่อระยะลดลง อย่างมีนัยสำคัญเชิงทางสถิติ (สินชัย และนวลจันทร์, 2529)

ไก่อระยะระยะ 0-7 สัปดาห์ ที่ใช้อาหารผสมไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง 5, 10, 15 เปอร์เซ็นต์ในสูตรอาหารมีสมรรถภาพการผลิตไม่แตกต่างจากสูตรอาหารเปรียบเทียบ (0 เปอร์เซ็นต์) ยกเว้นต้นทุนในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) กับกลุ่มอาหารเปรียบเทียบ กล่าวคือต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมจะเพิ่มขึ้น เมื่อระดับไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงในสูตรอาหารเพิ่มขึ้น ส่วนไก่อระยะที่ได้รับไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง 20 เปอร์เซ็นต์ในสูตรอาหาร จะมีประสิทธิภาพการใช้อาหาร และต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมสูงกว่าสูตรอาหารเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญเชิงทางสถิติ ($P < 0.01$) ส่วนอัตราการเจริญเติบโต และปริมาณอาหารที่กินไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติกับกลุ่มอาหารเปรียบเทียบ (รณชัย, 2529)

ไก่อระยะที่เลี้ยงด้วยอาหารมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง ทั้งที่คำนวณสูตรโดยปรับสมดุลย์โปรตีน และสูตรที่ปรับสมดุลย์กรดอะมิโน มีสมรรถภาพการผลิตต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปรียบเทียบทั้ง 2 สูตร (สูตรข้าวโพด, สูตรมันเส้น) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F < 0.05$)
 ปะทบทุกระยะของการเจริญเติบโต (รถชัย, 2529)

ความเป็นพิษของมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง

กรดไฮโดรไลซายานิกในมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง มีประมาณ 4.71 ในล้านส่วน (จรรยา และจรัญ, 2529) และ 5.43 ส่วนในล้าน (อโกลชา, 2529) การที่มันสำปะหลังโปรตีนสูงมีกรดไฮโดรไลซายานิกอยู่น้อยเนื่องจากสภาพการหมักเป็นกรด และความร้อนสูงจะกระตุ้นปฏิกิริยา และเกิดการระเหยออกไป ประกอบกับหลังจากการหมักเสร็จแล้ว จะทำให้แห้งโดยการผึ่งแดด ๓-4 วัน มีผลทำให้กรดไฮโดรไลซายานิกระเหยออกไปได้ นอกจากนี้มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงยังมีสารอะฟลาทอกซิน 0-0.21 ส่วนในล้านซึ่งเป็นปริมาณที่ต่ำมาก ซึ่งระดับที่อันตรายต่อสัตว์อยู่ในระดับ 10-100 ส่วนในล้าน แสดงว่า จุลินทรีย์ที่สร้างอะฟลาทอกซิน เจริญในมันสำปะหลังหมักได้ไม่ดี หรือถ้าเจริญได้ก็ไม่สามารถสร้างสารพิษได้ โดยเชื้อราที่ใช้ในการหมัก (*Aspergillus niger*) อาจไปยับยั้งการสร้างสารพิษ หรือเชื้อราที่ใช้อาจสร้างสารกำจัดสารพิษของอะฟลาทอกซินที่เกิดขึ้น (สาโรช, และเขาวมาลย์, 2529; จรรยา และจรัญ, 2529 ; อโกลชา, 2529; อิระยกุล และ ชัยวัฒน์, 2524 ; Charlotte และ Rambo , 1972; Charlite และคณะ , 1972)

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง (Protein-enriched Cassava; PEC) ซึ่งอุปกรณ์ และขั้นตอนการเตรียมมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง แสดงไว้ในภาคผนวก
  2. อาหารทดลอง
    - เปิดในระยะ 0-4 สัปดาห์ เคียงด้วยอาหารสูตรปลายข้าว-กากถั่วเหลือง-ปลาป่น ดังแสดงในตารางที่ 2
    - เป็นในระยะ 4-8 สัปดาห์ เคียงด้วยอาหารทดลอง ที่ใช้ในการ เปรียบเทียบ มีทั้งหมด 5 สูตรดังนี้
      - สูตรที่ 1 อาหาร เปรียบเทียบ ปลายข้าว-กากถั่วเหลือง-ปลาป่น
      - สูตรที่ 2 อาหารผสมไขมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงทดแทนปลายข้าวในสูตรอาหาร เปรียบเทียบ 25 เปอร์เซ็นต์
      - สูตรที่ 3 อาหารผสมไขมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงทดแทนปลายข้าวในสูตรอาหาร เปรียบเทียบ 50 เปอร์เซ็นต์
      - สูตรที่ 4 อาหารผสมไขมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงทดแทนปลายข้าวในสูตรอาหาร เปรียบเทียบ 75 เปอร์เซ็นต์
      - สูตรที่ 5 อาหารผสม ไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงทดแทนปลายข้าวในสูตรอาหาร เปรียบเทียบ 100 เปอร์เซ็นต์
- ซึ่งอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร ค่าพลังงานโภชนะตามคำแนะนำของ NRC (1984) มีโภชนะต่างครบตามความต้องการของไก่เนื้อ แต่ละระยะดังแสดงในตารางที่ 2 ส่วนประกอบ ไวยาตามินแร่ธาตุที่ใช้ในกรทดลองดังแสดงในตารางที่ 3
3. สัตว์ทดลอง
    - เป็นเนื้อพันธุ์เซอร์วิวลเลย์ คณะแพศอายุ 4 สัปดาห์ จำนวน 225 ตัว
  4. คอกเลี้ยงเป็นขนาดกว้าง x ยาว เท่ากับ 2 x 4 ตารางเมตร พร้อม กับรางอาหารและที่ให้น้ำอย่างเพียงพอ

5. อุปกรณ์อื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 5.1 เครื่องกักถูกเปิดจำนวน 5 ชุด
- 5.2 ยามา เชื้อชนิดน้ำ
- 5.3 วัคซีน Duck Pleg และวัคซีนอหิวาต์เป็ด
- 5.4 เทอร์โมมิเตอร์
- 5.5 เครื่องชั่ง
- 5.6 อุปกรณ์และสารเคมีที่ใช้วิเคราะห์ส่วนประกอบทางเคมีของมัสสำหรับหลัง

หมักโปรตีนสูง และอาหารทดลอง

วิธีการ

1. แผนการทดลอง

เปิดเนื้อระยะ 0-4 สัปดาห์ เลี้ยงด้วยอาหารผสมสูตรปลายข้าว ภาคั่วเหลือง ปลาป่น ซึ่งมีโปรตีน 22 เปอร์เซ็นต์ พลังงานใช้ประโยชน์ได้ประมาณ 3,000-3,100 กิโลแคลอรี/กิโลกรัม จากนั้นวางแผนการทดลอง แบบสุ่มทดลอง (Complete Randomized Design; CRD) โดยทำการสุ่มแบ่งกลุ่มเป็ดอายุ 4 สัปดาห์ออกเป็น 5 กลุ่ม ตามสูตรอาหารแต่ละกลุ่มมี 3 ตัว (Treatment) แต่ละขั้วมีเป็ดเนื้อคละเพศจำนวน 15 ตัว

2. การให้น้ำ อาหาร และการเลี้ยงดูทั่วไป

2.1 การเลี้ยงดูช่วงอายุ 0-4 สัปดาห์ เลี้ยงในคอกขนาด 2 x 4 ตารางเมตร คอกละ 45 ตัว กักด้วยไฟ 60 แรงเทียนเป็นเวลา 2 สัปดาห์ พื้นคอกปูด้วยแกลบหนาประมาณ 5 เซนติเมตร ให้น้ำและอาหารตลอดเวลา ให้แสงสว่างตลอดคืน

2.2 ทำวัคซีนป้องกันโรค Duck Pleg เมื่ออายุได้ 2 สัปดาห์ และทำวัคซีนอหิวาต์เป็ดเมื่อเปิดอายุ 1 เดือน

2.3 การเลี้ยงดูช่วงอายุ 4-8 สัปดาห์ เลี้ยงในคอกขนาด 2 x 4 ตารางเมตร คอกละ 15 ตัว พื้นคอกปูด้วยแกลบหนาประมาณ 5 เซนติเมตร ให้น้ำและอาหารตลอดเวลา ให้แสงสว่างตลอดคืน

2.4 การให้ยาปฏิชีวนะโดยละลายน้ำให้กินบางเวลา เช่นขณะย้ายคอกใหม่ หรือ ขณะที่สัตว์แสดงอาการเครียด และก่อน-หลังการทำวัคซีนเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 แสดงสูตรอาหารที่ใช้ในการทดลอง

วัตถุดิบ	สูตรอาหารช่วง 0-4 สัปดาห์		สูตรอาหารทดลองช่วงอายุ 4-8 สัปดาห์				
	ช่วง 0-4 สัปดาห์	สูตรที่ 1	สูตรที่ 2	สูตรที่ 3	สูตรที่ 4	สูตรที่ 5	
ข้าวโพด	-	20	19.35	18.48	17.59	16.45	
ปลายข้าว	48.82	43.38	32.53	21.69	10.85	-	
รำละเอียด	10.00	10	10	10	10	10	
มันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง	-	-	10.85	21.69	32.53	43.38	
กากถั่วเหลือง	32.38	12.92	12.67	12.43	12.22	12.06	
ไบอระกิม	-	4	4	4	4	4	
ปลาป่น	5.00	6	6	6	6	6	
ไขว้า	1.70	1.60	2.80	4.10	5.40	6.80	
เปลือกหอยป่น	0.50	0.60	0.40	0.20	0.10	-	
ไตแคค เข็มฟอสเฟต	0.50	0.30	0.20	0.20	0.10	10	
เกลือ	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	
แอส-ไลซีน	-	0.10	0.10	0.10	0.09	0.09	
ดีแอส-เมทไอโอนีน	0.10	0.10	0.10	0.11	0.12	0.12	
พรีมิกซ์	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	
ราคา (บาท/กิโลกรัม)	7.32	5.76	5.88	6.00	6.12	6.26	
ปริมาณโปรตีนที่ได้จากการคำนวณ (เปอร์เซ็นต์)							
โปรตีน	22	16.00	16.00	16.00	16.00	16.00	
พลังงานที่ใช้ประโยชน์ได้ (กิโลแคลอรี/กิโลกรัม)	3006.52	3101.80	3101.80	3101.12	3100.56	3100.94	
แคลเซียม	0.80	0.84	0.81	0.81	0.82	0.86	
ฟอสฟอรัส	0.41	0.40	0.40	0.41	0.40	0.41	
ไลซีน	1.25	0.91	0.91	0.91	0.91	0.91	
เมทไอโอนีน + ซีสทีน	0.79	0.64	0.64	0.64	0.64	0.64	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 แสดงส่วนประกอบของวิตามิน-แร่ธาตุที่ใช้ผสมอาหารทดลอง

ส่วนประกอบ	จำนวน ^{1/}	
วิตามิน เอ	1,200,000	ไอยู
วิตามิน ดี สาม	22,000	ไอยู
วิตามิน อี	2,000	มิลลิกรัม
วิตามิน เค สาม	400	มิลลิกรัม
วิตามิน บี หนึ่ง	200	มิลลิกรัม
วิตามิน บี สอง	300	มิลลิกรัม
วิตามิน บี หก	450	มิลลิกรัม
วิตามิน บี สิบสอง	2.5	มิลลิกรัม
กรดเพนโทธีนิก	1,100	มิลลิกรัม
กรดนิโคตินิก	3,500	มิลลิกรัม
ไบโอติน	2	มิลลิกรัม
วิตามิน ซี	110	มิลลิกรัม
โคลีน-คลอไรด์	1,000	มิลลิกรัม
เหล็ก	30,000	มิลลิกรัม
แมงกานีส	9,500	มิลลิกรัม
ทองแดง	1,200	มิลลิกรัม
สังกะสี	7,500	มิลลิกรัม
ไอโอดีน	250	มิลลิกรัม
โคบอลต์	13	มิลลิกรัม
ซีลีเนียม	10	มิลลิกรัม
โพแทสเซียม	48	มิลลิกรัม

1/ ส่วนประกอบวิตามิน-แร่ธาตุใน 0.5 กิโลกรัมของบริษัท ฟิลลิปส์ อินเตอร์เนชันแนล จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การบันทึกขอมูล และการคำนวณ

- 3.1 บันทึกอัตราการเจริญเติบโตของเบ็ดทดลองดังนี้
- 3.1.1 อัตราการเจริญเติบโตของ เบ็ดเนื้ออายุ 0-4 สัปดาห์ โดยชั่งน้ำหนักเบ็ดทดลอง เมื่อสิ้นสุดสัปดาห์ที่ 4
- 3.1.2 อัตราการเจริญเติบโตของ เบ็ดเนื้ออายุ 4-8 สัปดาห์ โดยชั่งน้ำหนักเบ็ดทดลองทุกสัปดาห์
- 3.2 บันทึกปริมาณการกินอาหารของ เบ็ดทดลองดังนี้
- 3.2.1 ปริมาณอาหารที่กินของ เบ็ดเนื้อระยะ 0-4 สัปดาห์ โดยชั่งน้ำหนักอาหาร เมื่อสิ้นสุดสัปดาห์ที่ 4
- 3.2.2 ปริมาณอาหารที่กินของ เบ็ดเนื้อระยะ 4-8 สัปดาห์ โดยชั่งน้ำหนักอาหารทุกสัปดาห์
- 3.3 บันทึกประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารของ เบ็ดเนื้อดังนี้
- 3.3.1 ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารของ เบ็ดเนื้อระยะ 0-4 สัปดาห์
- 3.3.2 ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารของ เบ็ดเนื้อระยะ 4-8 สัปดาห์
- 3.4 การคำนวณ
- 3.4.1 อัตราการเจริญเติบโต
- $$= \frac{\text{น้ำหนักที่ชั่งครั้งหลัง} - \text{น้ำหนักที่ชั่งครั้งแรก}}{\text{จำนวนวัน}}$$
- 3.4.2 ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร
- $$= \frac{\text{ปริมาณอาหารที่กิน}}{\text{น้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้น}}$$
- 3.5 บันทึกจำนวน เบ็ดตายของแต่ละซ้ำ ตลอดการทดลอง
- 3.6 บันทึกอุณหภูมิในคอกทดลองวันละ 2 ครั้ง เช้า-เย็น
- 3.7 บันทึกต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนัก 1 กิโลกรัม ทุกสัปดาห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การวิเคราะห์ทางเคมี

4 วิเคราะห์โภชนะโดยประมาณไขมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงและอาหารผสมที่ใช้ในการทดลองทุกสูตร โภชนะที่ทำการวิเคราะห์มีดังนี้คือ ความชื้น, โปรตีน, ไขมัน, แกว์ แคลเซียม และฟอสฟอรัส

5. การวิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติ

วิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติ และเปรียบเทียบความแตกต่างของปริมาณอาหารที่เบ็ดกิน, อัตราการเจริญเติบโต, ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร และต้นทุนอาหาร เพิ่มน้ำหนักตัว เบ็ด 1 กิโลกรัม โดยวิธี Analysis of Variance และหาค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยวิธี Duncan's New Multiple Range Test

6. สถานที่ทำการทดลอง

ใช้คอกเลี้ยง เบ็ดของ ภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ
สถานที่วิเคราะห์ทางเคมี ใช้ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์อาหารสัตว์ของภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ

7. ระยะเวลาในการทดลอง

ระยะเวลาในการทดลองรวม 8 สัปดาห์ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 31 ตุลาคม 2531 สิ้นสุดการทดลองวันที่ 26 ธันวาคม 2531

ผลการทดลอง

1. ผลการวิเคราะห์ทางเคมีของมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง และอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร

จากการเตรียมมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงที่จะใช้ทดลองทดแทนปลายข้าวในสูตรอาหารเปรียบเทียบที่ระดับต่างๆกัน และได้ทำการวิเคราะห์โภชนะต่างๆ ทางเคมีในมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์โภชนะในมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง

โภชนะ	จำนวน (เปอร์เซ็นต์)
ความชื้น	8-14
โปรตีนทั้งหมด	14.00
ไขมัน	1.2
เยื่อใย	8.28
เถ้า	8.95
คาร์โบไฮเดรตที่ย่อยง่าย	59.43
แคลเซียม	0.72
ฟอสฟอรัส	0.54
Ammoniacal Nitrogen	1.20

ในการประกอบสูตรอาหารที่ใช้เลี้ยงเป็ดเนื้อในระยะ 4-8 สัปดาห์โดยใช้สูตรอาหารเปรียบเทียบ และสูตรอาหารไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงทดแทนปลายข้าวในสูตรอาหารเปรียบเทียบระดับ 25, 50, 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ จากการวิเคราะห์โภชนะต่างๆของอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร ดังแสดงผลในตารางที่ 5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์โภชนะ โดยประมาณของอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร

โภชนะ (เปอร์เซ็นต์)	สูตรอาหาร				
	1	2	3	4	5
วัตถุดิบ	91.32	94.01	90.51	96.78	97.07
โปรตีน	15.88	17.81	19.31	19.37	18.98
ไขมัน	5.85	7.44	9.36	10.19	10.95
เชื้อใย	3.13	4.21	5.11	5.84	6.89
เถ้า	5.49	7.17	8.76	9.10	9.36
แคลเซียม	0.938	0.957	1.075	1.147	0.870
ฟอสฟอรัส	0.653	0.664	0.771	0.774	0.834

2. ผลของไขมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสังคสมรรณภาพการผลิตของ เป็ดเนื้อ

จากการทดลองเลี้ยงเป็ดเนื้อคณะเทศ จำนวน 225 ตัว โดยที่ เป็ดเนื้อระยะ 0-4 สัปดาห์เลี้ยงด้วยสูตรอาหารเปรียบเทียบ (ปลายข้าว, ถากั่วเหลือง, ปลาป่น) เหมือนกันทั้งหมด ซึ่งได้ผลต่อสมรรถภาพการผลิตของ เป็ดเนื้อระยะนี้ตั้งนี้คือ อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยเท่ากับ 54 กรัม/ตัว/วัน ปริมาณอาหารที่กินเฉลี่ยเท่ากับ 129.2 กรัม/ตัว/วัน ประสิทธิภาพการใช้อาหารเฉลี่ยเท่ากับ 2.39 จากนั้นนำเป็ดอายุ 4 สัปดาห์ มาเลี้ยงด้วยอาหารทดลองทั้ง 5 สูตรดังนี้

สูตรที่ 1 อาหารเปรียบเทียบ ปลายข้าว-ถากั่วเหลือง-ปลาป่น

สูตรที่ 2 อาหารผสมไขมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงทดแทนปลายข้าวในสูตรอาหารเปรียบเทียบ 25 เปอร์เซ็นต์

สูตรที่ 3 อาหารผสมไขมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงทดแทนปลายข้าวในสูตรอาหารเปรียบเทียบ 50 เปอร์เซ็นต์

สูตรที่ 4 อาหารผสมไขมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง ทดแทนปลายข้าวในสูตรอาหารเปรียบเทียบ 75 เปอร์เซ็นต์

สูตรที่ 5 อาหารผสมไขมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง ทดแทนปลายข้าวในสูตรอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปรียบเทียบ 100 เปอร์เซ็นต์ ปรากฏผลภาวะทดลองดังนี้

2.1 อัตราการเจริญเติบโต

จากการทดลองดังแสดงผลไว้ในตารางที่ 6 พบว่า เบ็ดเนื้อระยะอายุ 4-5 สัปดาห์ ที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร มีอัตราการเจริญเติบโต แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ เบ็ดเนื้อที่ได้รับอาหารทดลองสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยเท่ากับ 57.78, 63.81, 61.90, 59.05 และ 55.24 กรัม/ตัว/วัน ตามลำดับ

เบ็ดเนื้อระยะอายุ 5-6 สัปดาห์ ที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร มีอัตราการเจริญเติบโต แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ เบ็ดเนื้อที่ได้รับอาหารสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีอัตราการเจริญเติบโต เท่ากับ 61.26, 58.73, 53.06, 53.33 และ 48.89 กรัม/ตัว/วัน ตามลำดับ

เบ็ดเนื้อระยะอายุ 6-7 สัปดาห์ ที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร มีอัตราการเจริญเติบโต แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ เบ็ดเนื้อกลุ่มที่ได้รับอาหารสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยเท่ากับ 46.35, 44.42, 44.28, 39.7 และ 41.11 กรัม/ตัว/วัน ตามลำดับ

เบ็ดเนื้อระยะอายุ 7-8 สัปดาห์ ที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลอง ทั้ง 5 สูตร มีอัตราการเจริญเติบโตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) กล่าวคือ เบ็ดเนื้อที่ได้รับอาหารสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยเท่ากับ 20.17, 25.57, 22.87, 23.81 และ 25.23 กรัม/ตัว/วัน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณา ตลอดระยะเวลาการทดลอง 4-8 สัปดาห์ พบว่าเบ็ดเนื้อที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร มีอัตราการเจริญเติบโตแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ เบ็ดเนื้อกลุ่มที่ได้รับอาหารทดลองสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยเท่ากับ 46.38, 46.95, 45.52, 43.96, 42.60 กรัม/ตัว/วัน ตามลำดับ

2.2 ปริมาณอาหารที่กินเฉลี่ย กรัม/ตัว/วัน

จากการทดลองดังกล่าวในตารางที่ 6 พบว่า เป็ดเนื้อระยะอายุ 4-5 สัปดาห์ ที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร กินอาหารในปริมาณที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ เป็ดเนื้อกลุ่มที่ได้รับอาหารทดลองสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยเท่ากับ 44.01, 46.95, 45.52, 43.83, 43.18 กรัม/ตัว/วัน ตามลำดับ

เป็ดเนื้อระยะอายุ 3-6 สัปดาห์ ที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร กินอาหารในปริมาณที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ เป็ดเนื้อที่ได้รับอาหารสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีปริมาณการกินอาหารเฉลี่ยเท่ากับ 515.87, 216.79, 217.37, 236.83 และ 225.39 กรัม/ตัว/วัน ตามลำดับ

เป็ดเนื้อระยะอายุ 6-7 สัปดาห์ ที่เลี้ยงด้วยอาหารทั้ง 5 สูตร กินอาหารในปริมาณที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ เป็ดเนื้อที่ได้รับอาหารทดลองสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีปริมาณการกินอาหารเฉลี่ยเท่ากับ 232.06, 234.09, 229.05, 241.58 และ 238.41 กรัม/ตัว/วัน ตามลำดับ

เป็ดเนื้อระยะอายุ 7-8 สัปดาห์ ที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร กินอาหารในปริมาณที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) กล่าวคือ เป็ดเนื้อที่ได้รับอาหารสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีปริมาณอาหารที่กินเฉลี่ยเท่ากับ 193.33, 204.12, 241.05, 229.03 และ 299.21 กรัม/ตัว/วัน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตลอดระยะเวลาการทดลอง 4-8 สัปดาห์ พบว่า เป็ดเนื้อที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร มีปริมาณอาหารที่กิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) กล่าวคือ เป็ดเนื้อที่ได้รับอาหารสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีปริมาณอาหารที่กิน เฉลี่ยเท่ากับ 206.86, 214.83, 215.58, 229.21, 223.42, กรัม/ตัว/วัน ตามลำดับ

2.3 ประสิทธิภาพการใช้อาหาร

จากผลการทดลอง ดังแสดงไว้ในตารางที่ 6 พบว่า เป็ดเนื้อระยะอายุ 4-5 สัปดาห์ ที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร มีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารแตกต่าง

ไม่ว่าการฉีดยาทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) กล่าวคือ เบ็ดเนื้อกลุ่มที่ได้รับอาหารสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารเฉลี่ยเท่ากับ 3.24, 3.13, 3.31, 3.55 และ 3.64 ตามลำดับ

เบ็ดเนื้อระยะอายุ 5-6 สัปดาห์ที่เลี้ยงด้วยอาหารหคองหัง 5 สูตร มีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) กล่าวคือ เบ็ดเนื้อกลุ่มที่ได้รับอาหารสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารเฉลี่ยเท่ากับ 3.55, 3.77, 4.09, 4.46 และ 4.61 ตามลำดับ

เบ็ดเนื้อระยะอายุ 6-7 สัปดาห์ที่เลี้ยงด้วยอาหารหคองหัง 5 สูตร มีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) กล่าวคือ เบ็ดเนื้อกลุ่มที่ได้รับอาหารสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารเท่ากับ 5.00, 5.28, 5.17, 6.12 และ 5.80 ตามลำดับ

เบ็ดเนื้อระยะอายุ 7-8 สัปดาห์ที่เลี้ยงด้วยอาหารหคองหัง 5 สูตร มีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) กล่าวคือ เบ็ดเนื้อกลุ่มที่ได้รับอาหารสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารเฉลี่ยเท่ากับ 9.59, 8.04, 9.27, 9.60 และ 9.10 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตลอดระยะเวลาการทดลอง 4-8 สัปดาห์ พบว่าเบ็ดเนื้อที่เลี้ยงด้วยอาหารหคองหัง 5 สูตร มีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) กล่าวคือ เบ็ดเนื้อที่ได้รับอาหารสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารเฉลี่ยเท่ากับ 4.48, 4.39, 4.74, 5.21 และ 5.23 ตามลำดับ

๓. ต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม

จากการทดลองดังแสดงผลการทดลองไว้ในตารางที่ 7 พบว่า

เบ็ดเนื้อระยะอายุ 4-5 สัปดาห์ที่เลี้ยงด้วยอาหารหคองหัง 5 สูตร มีต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) กล่าวคือ เบ็ดเนื้อที่ได้รับอาหารสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น้ำหนัก 1 กิโลกรัม เท่ากับ 18.66, 18.42, 19.86, 21.39 และ 22.๕6 บาท ตามลำดับ

เปิดเนื้อระยะอายุ 5-6 สัปดาห์ ที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร มีต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) กล่าวคือ เปิดเนื้อกลุ่มที่ได้รับอาหารสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เท่ากับ 20.43, 21.76, 24.58, 25.28 และ 28.84 บาท ตามลำดับ

เปิดเนื้อระยะอายุ 6-7 สัปดาห์ ที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร มีต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) กล่าวคือ เปิดเนื้อที่ได้รับอาหารสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เท่ากับ 27.97, 31.04, 31.01, 37.45 และ 36.31 บาท ตามลำดับ

เปิดเนื้อระยะอายุ 7-8 สัปดาห์ ที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร มีต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) กล่าวคือ เปิดเนื้อที่เลี้ยงด้วยอาหารสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เท่ากับ 55.22, 47.27, 55.64, 58.77 และ 56.98 บาท ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตลอดระยะเวลาการทดลอง 4-8 สัปดาห์ พบว่า เปิดเนื้อที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองทั้ง 5 สูตรมีอัตราการเจริญเติบโต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) กล่าวคือ เปิดเนื้อที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองสูตรที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เท่ากับ 25.87, 25.77, 28.42, 31.28 และ 31.38 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงสมรรถภาพการผลิตของ เป็ดเนื้อ เมื่อเลี้ยงด้วยอาหารทดลอง ทั้ง 5 สูตร

สมรรถภาพการผลิต	กลุ่มการทดลอง				
	1	2	3	4	5
อัตราการเจริญเติบโต (กรัม/ตัว/วัน)					
อายุ 4-5 สัปดาห์	57.78	63.81	61.90	59.05	55.24
อายุ 5-6 สัปดาห์	61.26	58.73	53.06	53.33	48.89
อายุ 6-7 สัปดาห์ ^{2/}	46.35	41.42	44.28	39.70	41.11
อายุ 7-8 สัปดาห์	20.17 ^ก	25.57 ^ข	22.87 ^ข	23.81	25.23 ^{กข}
อายุ 4-8 สัปดาห์	46.38	46.95	45.52	43.96	42.60
ปริมาณอาหารที่กิน (กรัม/ตัว/วัน)					
อายุ 4-5 สัปดาห์	187.09	199.68	204.99	209.32	200.95
อายุ 5-6 สัปดาห์	215.87	216.79	217.37	236.83	225.39
อายุ 6-7 สัปดาห์ ^{1/}	232.06	234.09 ^ก	229.05 ^{กข}	241.58 ^ก	238.41 ^ข
อายุ 7-8 สัปดาห์ ^{2/}	193.33 ^ก	204.12 ^ก	211.05 ^{กข}	229.03 ^ก	229.21 ^ข
อายุ 4-8 สัปดาห์	206.86 ^ก	214.83 ^ก	215.58 ^{กข}	229.21 ^ก	223.42 ^ข
ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร					
อายุ 4-5 สัปดาห์ ^{2/}	3.24 ^{กข}	3.13 ^ก	3.31 ^{กขค}	3.55 ^ค	3.64 ^ค
อายุ 5-6 สัปดาห์ ^{1/}	3.55 ^ก	3.77 ^ก	4.09 ^{กข}	4.46 ^{กข}	4.61 ^ข
อายุ 6-7 สัปดาห์ ^{2/}	5.00	5.28	5.17	6.12	5.80
อายุ 7-8 สัปดาห์ ^{2/}	9.59 ^ก	8.04 ^ข	9.27 ^ก	9.60 ^ก	9.10 ^ก
อายุ 4-8 สัปดาห์ ^{2/}	4.48 ^ก	4.39 ^ก	4.74 ^ก	5.21 ^ข	5.23 ^ข

1/ อักษรต่างกันอยู่บนบรรทัด เดียวกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P<0.05)

2/ อักษรต่างกันอยู่บนบรรทัด เดียวกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (P<0.01)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้อ้างอิงเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าการใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีระยองเกล้าฯ วิทยาเขตระยอง

ตารางที่ 7 แสดงต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ของเป็ดเนื้อที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองทั้ง 5 สูตร (บาท/น้ำหนักเพิ่ม 1 กิโลกรัม)

	กลุ่มการทดลอง				
	1	2	3	4	5
อายุ 4-5 สัปดาห์ ^{2/}	18.66 ⁿ	18.42 ⁿ	19.86 ^ข	21.39 ^ค	22.76 ^ง
อายุ 5-6 สัปดาห์ ^{1/}	20.43 ⁿ	21.76 ^ข	24.58 ^ข	25.26 ^ข	26.84 ^ค
อายุ 6-7 สัปดาห์ ^{1/}	27.57 ⁿ	31.04 ^ข	31.01 ^ข	37.45 ^ค	36.31 ^ง
อายุ 7-8 สัปดาห์ ^{2/}	55.22 ⁿ	47.27 ^ข	55.64 ⁿ	58.77 ^ค	56.98 ⁿ
อายุ 4-8 สัปดาห์ ^{1/}	25.87 ⁿ	25.77 ⁿ	28.42 ^ข	31.28 ^ค	31.38 ^ง

1/ อักษรต่างกันอยู่บนบรรทัดเดียวกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P < 0.05)

2/ อักษรต่างกันอยู่บนบรรทัดเดียวกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (P < 0.01)

วิจารณ์

จากผลการทดลองดังแสดงไว้ในตารางที่ 6 และ 7 จากการศึกษาพบว่า เบ็ดเนื้อที่เลี้ยงด้วยอาหารผสมมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง ทดแทนปลายข้าว 25 และ 50 เปอร์เซ็นต์ในสูตรอาหาร เปรียบเทียบมีสมรรถภาพการผลิตแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับเบ็ดเนื้อกลุ่มที่ได้รับอาหารสูตร เปรียบเทียบ (0 เปอร์เซ็นต์) ยกเว้นต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมของ เบ็ดเนื้อกลุ่มที่ได้รับอาหารผสมมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง ทดแทนปลายข้าว 50 เปอร์เซ็นต์ในสูตรอาหาร เปรียบเทียบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P < 0.01$) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ได้รับอาหารสูตร เปรียบเทียบ ส่วนเบ็ดเนื้อที่ได้รับอาหารผสมมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงทดแทนปลายข้าว 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ในสูตรอาหาร เปรียบเทียบมีประสิทธิผลการใช้อาหารแตกต่างกันกับกลุ่มที่ได้รับอาหารสูตร เปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P < 0.01$) ปริมาณอาหารที่กินแตกต่างกันกับกลุ่มที่ใช้อาหาร เปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) และอัตราการเจริญเติบโตแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ได้รับอาหารสูตร เปรียบเทียบ

1. คุณค่าทางโภชนาของมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง เปรียบเทียบกับปลายข้าว

1.1 ปริมาณโปรตีนทั้งหมด พบว่าในมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงมีปริมาณโปรตีนเท่ากับ 14 เปอร์เซ็นต์ มีค่าสูงกว่าปริมาณโปรตีนของปลายข้าวที่ ศรีสะเกษ (2528) รายงานว่าปลายข้าวมีโปรตีน 8.5 เปอร์เซ็นต์ โปรตีนในมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง เป็นจุลินทรีย์โปรตีนจาก เชื้อราและยีสต์ที่ปลูกลงในมันเส้น เนื่องจากจุลินทรีย์มีโปรตีนและปริมาณกรดอะมิโนเป็นส่วนประกอบค่อนข้างสูง มีการเจริญเติบโตและเพิ่มจำนวนเซลล์อย่างรวดเร็ว จึงทำให้มันสำปะหลังหมักที่ได้มีโปรตีนสูงตามไปด้วย นอกจากนี้ยังพบว่ามันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงมีสารประกอบ Ammoniacal nitrogen อยู่สูงถึง 1.2 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสารประกอบนี้เป็นส่วนที่ทำให้ปริมาณโปรตีนในมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงมีค่าสูงขึ้น แต่เบ็ดเนื้อไม่สามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในร่างกายได้

1.2 ปริมาณไขมัน พบว่า มันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง มีไขมันเท่ากับ 1.2 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นปริมาณที่เท่ากับปริมาณไขมันในปลายข้าวที่ ศรีสะเกษ (2528) รายงานว่าปลายข้าวมีปริมาณไขมันเท่ากับ 1.2 เปอร์เซ็นต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 ปริมาณเยื่อใย พบว่ามันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงมีเยื่อใยเท่ากับ 8.24 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสูงกว่าปริมาณเยื่อใยในปลายข้าวที่ ศรีสุกุล (2528) รายงานไว้ว่า ปลายข้าวมีปริมาณเยื่อใยเท่ากับ 290 เปอร์เซ็นต์ เยื่อใยในมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงจะทำให้อาหารมีลักษณะขำม เบา และเป็นฝุ่น สัตว์ไม่ค่อยชอบกิน และทำให้การย่อยได้ของโภชนะต่างๆ และการนำไปใช้ประโยชน์ได้ของพลังงานในอาหารลดลง (อุทัย, 2529 ข)

1.4 ปริมาณ แคลเซียมและฟอสฟอรัส พบว่ามันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงมีปริมาณของแคลเซียมและฟอสฟอรัสเท่ากับ 0.720 และ 0.540 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีค่าสูงกว่าปริมาณของแคลเซียมและฟอสฟอรัสในปลายข้าวที่ศรีสุกุล (2528) รายงานไว้ว่าปลายข้าวมี แคลเซียมและฟอสฟอรัสเท่ากับ 0.04 และ 0.048 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากเชื้อราและยีสต์ที่ปลุกลงในมันเส้นมีปริมาณของ แคลเซียมและฟอสฟอรัสในตัวค่อนข้างสูง

2. อัตราการเจริญเติบโต ปริมาณอาหารที่กิน และประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร

จากตารางที่ 6 พบว่า เบ็ดเนื้อที่กินอาหารทุกสูตรมีอัตราการเจริญเติบโตแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นระยะอายุ 7-8 สัปดาห์มีอัตราการเจริญเติบโตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) เมื่อระดับมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงในอาหารผสมมีปริมาณสูงซึ่งทำให้เบ็ดเนื้อกินอาหารเพิ่มมากขึ้น และประสิทธิภาพการใช้อาหารเลวลง ทั้งนี้เนื่องจากประการแรก จากการวิเคราะห์ทางเคมีพบว่า มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง มีเยื่อใยเท่ากับ 8.28 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสูงกว่าปลายข้าวที่อุทัย (2529 ข) และศรีสุกุล (2528) ได้รายงานไว้ว่าปลายข้าวมีเยื่อใยเท่ากับ 1.0 และ 2.0 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ดังนั้นในอาหารผสมที่มีมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงทดแทนปลายข้าวก็จะมีปริมาณเยื่อใยในอาหารสูงตามไปด้วย ทำให้การย่อยได้ของโภชนะต่างๆ และการนำไปใช้ประโยชน์ได้ของพลังงานในอาหารลดลง ทำให้เบ็ดต้องกินอาหารเพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้ระดับพลังงานและโภชนะต่างๆครบถ้วนตามความต้องการของร่างกายในแต่ละวัน ซึ่งสอดคล้องกับอุทัย(2529 ข) รายงานไว้ว่า วัตถุประสงค์ในการผลิตอาหารสัตว์โตที่มีระดับเยื่อใยสูง จะมีการย่อยได้ต่ำ ทำให้คุณค่าทางโภชนะ รวมทั้งพลังงานใช้ประโยชน์ได้ลดลง ประการที่ สอง มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงมีโปรตีนใช้ประโยชน์ได้ต่ำ ซึ่ง รณชัย (2529) รายงานไว้ว่า ไก่กระทงมีความสามารถในการย่อยโปรตีนในมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงได้เพียง 14.90 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น ประการที่ สาม มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงมีพลังงานใช้ประโยชน์ได้ต่ำ รณชัย (2529) รายงานว่า พลังงานใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ได้ของมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงในไก่กระทงมีค่าเท่ากับ 2821.12 กิโลแคลอรี ต่อ กิโลกรัม ถึงแม้การศึกษาครั้งนี้ มิได้หาพลังงานใช้ประโยชน์ได้ของมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงใน เบ็ดเนื้อ แต่คาดว่าค่าการใช้ประโยชน์ได้ของพลังงานดังกล่าวคงไม่แตกต่างไปจาก เบ็ดเนื้อ มากนัก และ เมื่อเปรียบเทียบกับพลังงานใช้ประโยชน์ได้ของปลายข้าวในสัตว์ปีกซึ่งอุทัย (2529 ข) ได้รายงานไว้ว่า เท่ากับ 3,400 กิโลแคลอรี/กิโลกรัม จะเห็นได้ว่าพลังงานใช้ประโยชน์ได้ของมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงน้อยกว่าปลายข้าว แต่ที่ระดับ 25 เปอร์เซ็นต์ของ มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงที่ช้ทดแทนปลายข้าวในสูตรอาหาร เบ็ดเนื้อจะมีประสิทธิภาพการใช้ อาหารเปรียบเทียบ แม้ที่ระดับดังกล่าว เบ็ดเนื้อจะมีปริมาณการกินอาหารที่เพิ่มขึ้น แต่อัตราการเจริญเติบโตก็สูงขึ้นด้วย เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ใช้อาหารเปรียบเทียบ แต่อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มของเบ็ดเนื้อที่ใช้อาหารผสมมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงทดแทนปลายข้าว 75 เปอร์เซ็นต์ ในสูตรอาหารเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตไม่แตกต่างกันทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบกับสูตรอาหารเปรียบเทียบ แต่กินอาหารมากกว่า และประสิทธิภาพการใช้ อาหารสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นๆ นอกจากนั้นยังสังเกตพบว่า เบ็ดเนื้อที่กินอาหารสูตรมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงมีการถ่ายมูลออกมามาก และมีลักษณะเหนียวแฉะ ทั้งนี้อาหารที่มีระดับเชื้อยีสสูง มีลักษณะฟ่ำมจึงมีการคุดน้ำที่อยู่ในระบบทางเดินอาหารเข้าไปรวมกับตัว เองมาก ทำให้อาหารเคลื่อนผ่านระบบอาหารรวดเร็ว การย่อยได้ของโภชนะจึงต่ำลง การขับออกนอกร่างกายเร็วขึ้น ทำให้มูล เบ็ดมีจำนวนมาก และเหนียวแฉะ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เบ็ดเนื้อต้องกินอาหารเพิ่มขึ้นอีกประการหนึ่ง แต่เบ็ดเนื้อกลุ่มที่ใช้อาหารผสมมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงทดแทนปลายข้าว 100 เปอร์เซ็นต์ ในสูตรอาหารเปรียบเทียบ ปริมาณการกินอาหารมีแนวโน้มลดลง อาจเป็นเพราะว่าลักษณะของอาหารสูตรนี้จะฟ่ำม เบา และ เป็นฟู่มาก เบ็ดไม่ชอบกิน และการที่อาหารมีลักษณะฟ่ำมทำให้ เบ็ดกินอาหารได้น้อยลง ตามขนาดของกระเพาะอาหารซึ่งมีความจะจจำกัด และสาเหตุอีกประการหนึ่งที่อาจทำให้เบ็ดเนื้อกลุ่มดังกล่าวกินอาหารลดลงคือ มูลของเบ็ดเนื้อกลุ่มนี้มีลักษณะเหนียวมาก และมีปริมาณมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ขนของเบ็ดเนื้อจะสกปรก และแฉะ ตลอดเวลา ทำให้เบ็ดอยู่ไม่สบาย เป็นเหตุให้สนใจอาหารลดลง

3. ต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม

จากการทดลองนอกจาก เบ็ด เนื้อที่ได้รับอาหารสูตรต่างๆจะมีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเชิงทางสถิติ ($P < 0.01$) แล้วยังมีต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และสำคัญเชิงทางสถิติทุกระยะของอายุเบ็ดเนื้อ ทั้งนี้เนื่องจาก ประการแรก มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงมีราคาแพงกว่าปลายข้าว ซึ่งมีราคา 5.45 และ 5.00 บาทตามลำดับ ดังนั้นจึงทำให้ต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ของสูตรอาหารเปรียบเทียบ เมื่อพิจารณาตลอดการทดลอง (4-8 สัปดาห์) มีต้นทุนต่ำกว่าพวกอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ยกเว้นกลุ่มของ เบ็ดเนื้อที่กินอาหารผสมมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูงทดแทนปลายข้าว 25 เปอร์เซ็นต์ในสูตรอาหารเปรียบเทียบจะมีต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ต่ำกว่าสูตรเปรียบเทียบ เนื่องจาก เบ็ดเนื้อกลุ่มนี้มีอัตราการเจริญเติบโต และประสิทธิภาพใช้อาหารดีกว่าสูตรเปรียบเทียบ แม้ความแตกต่างดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เหตุที่ต้นทุนในการเตรียมมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง มีค่าสูงถึง 5.45 บาทต่อกิโลกรัม เนื่องจากประการแรกการเตรียมมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง จากจำนวนมันเส้น 100 กิโลกรัม หลังจากผ่านขบวนการหมักแล้วจะได้มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงประมาณ 40 กิโลกรัม เท่านั้นเอง (มีความชื้นจากน้ำหนักสดถึง 50 ถึง 60 เปอร์เซ็นต์) จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงมีต้นทุนการเตรียมสูงขึ้น ดังนั้นเบ็ดเนื้อที่ได้รับอาหารผสมมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง ในระดับที่สูงขึ้นในสูตรอาหาร กล่าวคือ ทดแทนปลายข้าว 50, 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ จึงมีต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมมีแนวโน้มสูงขึ้นตามไปด้วยซึ่งแตกต่างกับกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ประการที่สองมีการเติมไขมันสัตว์ลงในสูตรอาหารเพิ่มขึ้น ตามระดับมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงที่เพิ่มขึ้นในสูตรอาหาร เพื่อให้ได้สูตรอาหารที่มีพลังงานเพียงพอต่อความต้องการของเบ็ดเนื้อ จึงเป็นการเพิ่มต้นทุน ในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ได้อีกทางหนึ่ง ประการที่ สาม เมื่อระดับมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงในอาหารสูงขึ้น มีผลทำให้ประสิทธิภาพการใช้อาหารของสูตรอาหารนั้นลดลง ซึ่งก็มีผลทำให้ต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมสูงขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย.

สรุป

1. สามารถใช้มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงเลี้ยงเปิดเนื้อระยะอายุ 4-8 สัปดาห์ได้ เนื่องจากเปิดเนื้อทดลองในสูตรมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงทดแทนปลายข้าว 100 เปอร์เซ็นต์ในสูตรอาหารเปรียบเทียบไม่แสดงอาการผิดปกติใดๆ และไม่กระทบกระเทือนถึงอัตราการตาย และพบว่าที่ระดับ 25 เปอร์เซ็นต์ของมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงทดแทนปลายข้าวในสูตรอาหารเปรียบเทียบ มีสมรรถภาพการผลิตดีกว่า และต้นทุนค่าอาหารในการเปลี่ยนเป็นเนื้อ 1 กิโลกรัมต่ำกว่า กลุ่มที่ใช้อาหารเปรียบเทียบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การใช้มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงทดแทนปลายข้าวในสูตรอาหารระดับ 50 เปอร์เซ็นต์ มีสมรรถภาพการผลิตไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ได้รับอาหารเปรียบเทียบ ยกเว้นต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมสูงกว่ากลุ่มที่ใช้อาหารเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P < 0.01$) ส่วนที่ระดับ 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ มีสมรรถภาพการผลิตต่ำกว่ากลุ่มที่ใช้อาหารเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P < 0.01$) ยกเว้นอัตราการเจริญเติบโตที่ต่ำกว่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ควรใช้มันสำปะหลังหมักโปรตีนสูง ทดแทนปลายข้าวในระดับ 25 เปอร์เซ็นต์ในสูตรอาหาร และในระดับ 50 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นไปไม่ควรใช้เพราะจะทำให้ต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. การพิจารณา เลือกลำไขมันสัตว์ประเภทไขมันสัตว์โปรตีนสูง เป็นอาหารสัตว์ในเชิงเศรษฐกิจ จะต้องพิจารณาราคาของไขมันเส้น และราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ใช้ คือ ปลายข้าว ประกอบด้วย
2. ในการทดลองครั้งนี้เป็นการหาระดับความเหมาะสมของการใช้ไขมันสัตว์ประเภทไขมันสัตว์โปรตีนสูง ทดแทนปลายข้าวอย่างกว้างๆ กล่าวคือ 25, 30, 75 และ 100 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งพบว่าระดับที่เหมาะสมคือ 25 เปอร์เซ็นต์ จึงน่าจะมีการทดลอง เพิ่มเติมเพื่อหาระดับที่เหมาะสมกว่านี้ เช่น อาจใช้ที่ระดับ 25, 30, 35 และ 100 เปอร์เซ็นต์
3. อาหารทดลองที่มีไขมันสัตว์ประเภทไขมันสัตว์โปรตีนสูงในระดับสูง จะมีลักษณะฟ้าม เบา และเยื่อใยสูง เบ็ดไม่ชอบกิน ทางแก้ไขควรอัดเม็ดอาหารจะทำให้อาหารมีความน่ากินเพิ่มขึ้น
4. การใช้ไขมันสัตว์ประเภทไขมันสัตว์โปรตีนสูง ควรใช้ประกอบสูตรอาหารในการเลี้ยงสัตว์ในขณะที่ราคามันเส้นมีราคาต่ำ เพื่อลดต้นทุนในการผลิตมันสัตว์ประเภทไขมันสัตว์โปรตีนสูง

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา คำววดตา และจรัญ เจตนะจิตร. 2529. การเพิ่มโปรตีนไขมันสำปะหลังโดยการหมัก น 1-51. ในรายงานการสัมมนาเรื่อง การเพิ่มโปรตีนไขมันสำปะหลังหมักเพื่อเป็นอาหารสัตว์, 13-14 พฤศจิกายน 2529. โรงแรมอมิทีเรียล, กรุงเทพฯ
- ธีระยุทธ กลิ่นสุคนธ์ และชัยวัฒน์ ต่อสกุลแก้ว. 2524. แอคลาท็อกซิน. ภาควิชาสัตววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ. 159 น.
- รณชัย สิริโกภพงษ์. 2529. การใช้ไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงในอาหารไก่กระหง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- ศรีสุก วรรณิทร. 2528. การคำนวณสูตรอาหารและเทคโนโลยีอาหารสัตว์. ภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ. 399 น.
- สาโรช คำเจริญ และ เขาวมาลัย คำเจริญ. 2528. การใช้ไขมันสำปะหลังในอาหารสัตว์สุกร, เป็ด และไก่ วารสารเผยแพร่ฉบับที่ 1, ชุมชมสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจำกัด. 36 น.
- สินชัย พารักษา และนวลจันทร์ แซ่โอ้ว. 2529. การทดลองการใช้ไขมันสำปะหลังหมักด้วยเชื้อจุลินทรีย์เป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์. น 1-19. ในรายงานการสัมมนาเรื่อง การเพิ่มโปรตีนไขมันสำปะหลังโดยการหมัก เพื่อเป็นอาหารสัตว์, 13-14 พฤศจิกายน 2529. โรงแรมอมิทีเรียล กรุงเทพฯ.
- อนิชา เคาหศรีรัตนชัย. 2529. การใช้ไขมันสำปะหลังหมักโปรตีนสูงเป็นอาหารหมู และสุกรระยะ เจริญเติบโต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- อุทัย คันโธ. 2529.ก. การใช้ประโยชน์โปรตีนจากสัตว์เซลล์เดียวเป็นอาหารสัตว์. น 1-26. ในบทความฝึกอบรมหลักสูตร จุรินทร์กับการพัฒนาการ เกษตร, 3-7 มีนาคม 2529. ศูนย์ปฏิบัติการและวิจัย และ เรือนปลูกพืชทดลองมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน, นครปฐม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุทัย คันโธ. 2529 ข. อาหารและการผลิตอาหารเลี้ยงสัตว์ และสัตว์ปีก.
 เรียบเรียงครั้งที่ 2, ภาควิชาสัตวบาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพง-
 แสน นครปฐม, 297 น.

Alexander, J.C. 1977. Laboratory animal Nutrition with Fungal
 grown on cassava, PP 85-90 In B. Nestel and M. Graham (eds.)
 Cassava as Animal Feed. Proc. of workshop held at the Univ..
 of Guelph, April 18-20, 1977. Int. Dev. Res. Centre,
 IDRC - 015c., Ottawa.

Calloway, D.H. 1974. The place of SCP in man's diet, PP. 129-146 In
 P. Davis (ed.). Single Cell Protein. Proc. Int. Sym.,
 Nov. 7-9, 1973

Charlotte, B. and G.W. Rambo. 1972. Aflatoxin inhibition and
 detoxification by a culture filtrate of Aspergillus niger.
 Phytopathology 62 : 749.

Khor, G.L. 1974. Nutritional and safety evaluations of microbial
 protein grown on cassava .M.S. Thesis, The University of
 Guelph, Guelph.

Munindi, P.T. and S. Thomke. 1981. Protein quality studies on rats
 fed on cassava root meal enriched with Cephalosporium eichhorniae
 152 or with conventional plant-protein supplements. Anim. Feed
 Sci. and Technol. 6:197-208.

N.R.C. 1984. Nutrient Requirements of Poultry. 8 th ed., National
 Academy press, Washington, D.C. 71 p.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการหมักสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง

วัสดุอุปกรณ์

1. มันเส้นบดขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1-2 เซนติเมตร
2. ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต
3. กรดซัลฟูริกเข้มข้น
4. รำละเอียด
5. เชื้อรา Aspergillus niger และ Mucor sp.
6. เชื้อยีสต์ Saccharomyces cerevisiae
7. กระจกบาน
8. พลาสติกสำหรับคลุมกองหมักมัน
9. น้ำตาลปีบ
10. อุปกรณ์อื่นๆ เช่น บีกเกอร์ ปิเปต ทรายล้าง กระจกขาโต๊ะพิเศษ พลาสติก น้ำสะอาด คราด บัวรดน้ำ ถังน้ำ

วิธีการ

1. บดมันเส้นให้ได้ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1-2 เซนติเมตร จำนวน 100 กิโลกรัม
2. เตรียมสารละลายน้ำ 70 ลิตร ปุ๋ยโซเดียมซัลเฟต 6 กิโลกรัม และกรดซัลฟูริกเข้มข้น 400 ลิตร คนให้ปุ๋ยละลาย
3. นำสารละลายที่ได้มาผสมคลุกเคล้ากับมันสำปะหลังบด โดยใช้พลาสติกคลุมผสมให้เข้ากัน ทำการปรับพี.เอช. ให้ได้ค่าประมาณ 3-3.5 แล้วทิ้งไว้ 2-3 ชั่วโมง
4. ชั่งรำละเอียด 5 กิโลกรัม แลงเชื้อรา Aspergillus niger ผสม Mucor sp. 100 กรัม แล้วผสมให้เข้ากันนำไปใส่ในกองมันในข้อ 3 คลุกเคล้าด้วยพลาสติกให้เข้ากัน เกือบกองมันให้หนาประมาณ 3-5 เซนติเมตร นำกระสอบชุบน้ำปิดทับกองมันไว้
5. ในกรณีที่มีแมลงวันชุกชุม อาจใช้มุ้งเขียวปิดทับกองมันไว้อีกชั้นหนึ่ง เพื่อป้องกันแมลงวันวางไข่ ซึ่งจะทำให้เกิดหนอน ทำให้มันสำปะหลัง หมักเสียได้
6. ทิ้งไว้ประมาณ 72 ชั่วโมง เมื่อกระสอบแห้งใช้บัวรดน้ำ ไปบนกระสอบให้ชุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขึ้นตลอดเวลา ในชั่วโมงที่ 30-48 จะเห็นการเจริญเติบโตของเข้ร่าเป็นเส้นใย เมื่อครบ 72 ชั่วโมง เตรียมสารละลายยีสต์ 35 ลิตร บัวยแอมโมเนียมซัลเฟต 500 กรัม กรดซัลฟูริก 10 มิลลิกรัม ผสมกับกอมันที่มีเข้ร่าเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว ปรับ พี.เอช.ให้ได้ 4-4.5

7. เตรียมสารละลายยีสต์ (เตรียมก่อน 8-12 ชั่วโมง) 15 ลิตร โดยใช้น้ำกลดปีป 250 กรัม ผสมน้ำ 15 ลิตร ใส่เชื้อยีสต์ Saccharomyces cerevisiae 1 ซ้อนชา กรดซัลฟูริก 3 มิลลิกรัม ปรับ พี.เอช.ให้ได้ 4-4.5

8. นำสารละลายจากข้อ 7 ไปผสมกับส่วนผสมจากข้อ 6 คลุกเคล้าให้เข้ากัน เกลี่ยกอมันให้สม่ำเสมอ หนาประมาณ 3-5 เซนติเมตร คลุมด้วยพลาสติกบางใส ใช้เวลาในชั้นตอนนี้ประมาณ 48 ชั่วโมง โดยในระหว่างนั้นต้องทำการกลับกอมันให้มีอากาศถ่ายเท เข้าออกวันละ 2-3 ครั้ง

9. เมื่อครบ 48 ชั่วโมง นำออกผึ่งแดดจนแห้ง ใช้เวลาประมาณ 3-4 วัน

10. นำไปบด ผสมอาหารเลี้ยงสัตว์

ตารางภาคผนวกที่ 1 แสดงราคาวัตถุดิบที่ใช้ในการทดลอง

วัตถุดิบ	ราคา (บาท/ก.ก.)
<u>วัตถุดิบที่ใช้ทำมันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง</u>	
มันเส้น	1.70
ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต	4.4
กรดซัลฟิวริกเข้มข้น (บาท/ลิตร)	17.50
น้ำตาลปีบ	12
มันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง (จากการคำนวณ)	5.45
<u>วัตถุดิบในการทดลอง 1/</u>	
ข้าวโพด	3.06
ปลายข้าว	5.08
รำละเอียด	3.04
กากถั่วเหลือง	10.17
ปลาป่น	14.00
ไบโกระถิน	2.70
มันสำปะหลังหมัก โปรตีนสูง	5.45
ไซวีว	11.00
เกลือ	2.00
เปลือกหอยป่น	1.00
โตแคค เซียมฟอสเฟต	9.50
แอส-โตซีน	110.00
ดีแอส-เมทไธโอนีน	110.00
พรีมิกซ์	38.00

1/ ราคาวัตถุดิบโดยเฉลี่ยระหว่างเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม 2531 ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางผนวกที่ 2 แสดงจำนวนเบ็ดตายระหว่างการทดลอง

กลุ่มที่	จำนวนเบ็ดตาย (ตัว)	เปอร์เซ็นต์ ^{1/}
1	-	-
2	1	2.2
3	1	2.2
4	-	-
5	-	-

$$1/ \text{ คำนวณเปอร์เซ็นต์การตายของ เบ็ดในระหว่างการทดลองโดยใช้สูตร}$$

$$= \frac{\text{จำนวน เบ็ดที่ตาย}}{\text{จำนวน เบ็ดทั้งหมดในแต่ละกลุ่ม}} \times 100$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

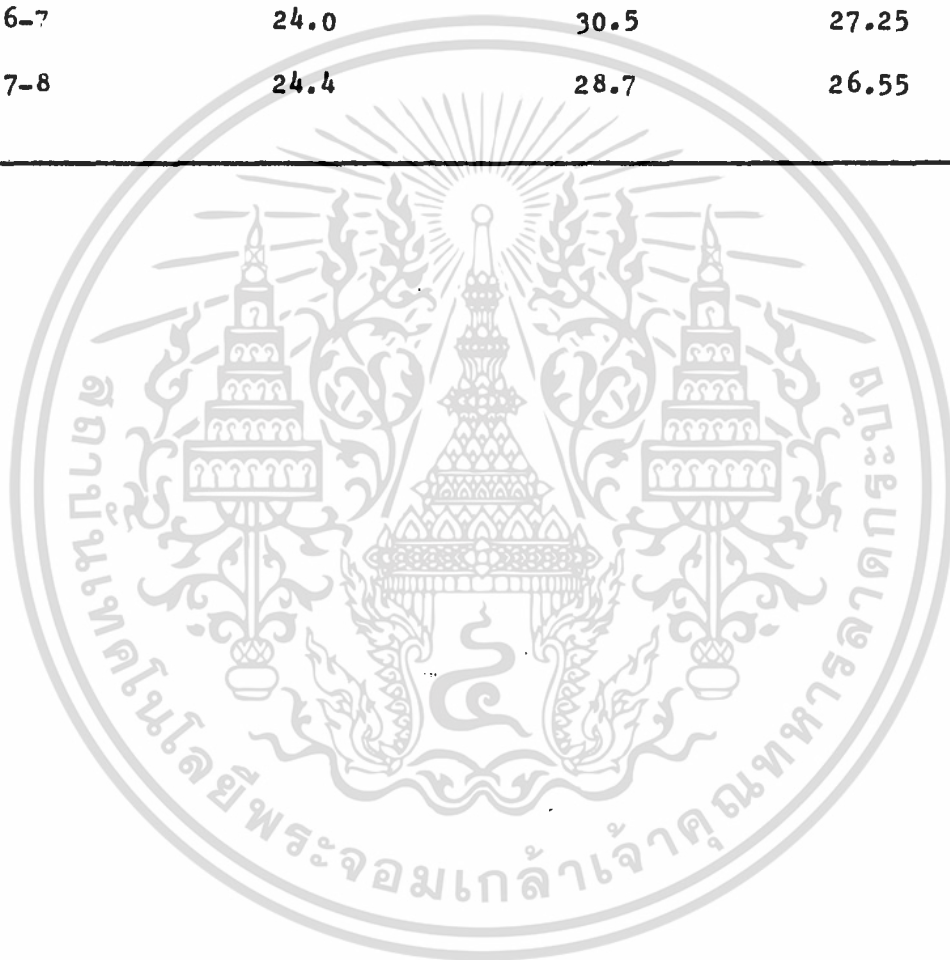
ตารางภาคผนวกที่ 3 แสดงผลการทดลองการใส่ไขมันสำหรับหมักโปรตีนสูง เป็นอาหารเปิด
เนื้อตลอดช่วงการทดลอง 4-8 สัปดาห์

ลักษณะที่ศึกษา	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 5
น้ำหนักเริ่มต้นการทดลอง (กรัม/ตัว)	1484.33	1490.67	1502.00	1486.67	1457.67
น้ำหนักสิ้นสุดการทดลอง (กรัม/ตัว)	2780.00	2838.67	2776.67	2717.67	2650.67
น้ำหนักตัวเพิ่ม (กรัม/ตัว)	1298.67	1437.99	1274.67	1230.99	1193
อัตราการเจริญเติบโต (กรัม/ตัว/วัน)	46.38	46.95	45.52	43.96	43.18
ปริมาณอาหารที่กิน (กรัม/ตัว/วัน)	206.86	214.83	215.58	229.21	223.42
ประสิทธิภาพการใช้อาหาร	4.48	4.39	4.74	5.21	5.23
ต้นทุนค่าอาหารในการเพิ่ม น้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม (บาท)	25.87	25.77	28.42	31.28	31.38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางภาคผนวกที่ 4 แสดงอุณหภูมิในโรงเรือนตลอดช่วงการทดลอง 4-8 สัปดาห์

	เช้า (°C)	เย็น (°C)	เฉลี่ย (°C)
สัปดาห์ที่ 4-5	20.5	29.0	24.75
สัปดาห์ที่ 5-6	22.0	28.1	25.05
สัปดาห์ที่ 6-7	24.0	30.5	27.25
สัปดาห์ที่ 7-8	24.4	28.7	26.55

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางภาคผนวกที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ทางสถิติของอัตราการเจริญเติบโตของเป็ดเนื้อเมื่อเลี้ยงด้วยอาหารสูตรต่างๆ ตั้งแต่อายุ 4-8 สัปดาห์

อายุเป็ด (สัปดาห์)	SOV	df	4 - 5		5 - 6		6 - 7		7 - 8		4 - 8	
			MS	F	MS	F	MS	F	MS	F	MS	F
Treatment	4		34.216	2.97 ^{MS}	73.513	2.01 ^{MS}	26.512	1.89 ^{MS}	26.723	6.97 ^{**}	6.787	2.07 ^{MS}
Error	10		11.484		56.405		13.998		3.73		3.268	
C.V. (เปอร์เซ็นต์)			5.69		10.96		8.86		7.93		4.01	

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอัตราการเจริญเติบโตของเป็ดเนื้อที่เลี้ยงด้วยสูตรอาหารต่างๆกันโดยวิธี

Duncan's New Multiple Range Test

อายุ 7-8 สัปดาห์

T ₂	T ₅	T ₄	T ₃	T ₁
25.57	25.23	23.81	22.87	20.17

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยที่ไม่ได้อยู่บนเส้นตรงเดียวกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P 0.01)

ส่วนค่าเฉลี่ยที่อยู่บนเส้นตรงเดียวกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติ

ตารางภาคผนวกที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ทางสถิติของปริมาณอาหารที่กินของ เป็ดเนื้อ เมื่อเลี้ยงด้วยอาหารสูตรต่างๆ ตั้งแต่อายุ 4-8 สัปดาห์

อายุเปิด (สัปดาห์)	SOV	df	4 - 5		5 - 6		6 - 7		7 - 8		4 - 8	
			MS	F	MS	F	MS	F	MS	F	MS	F
Treatment	4		271.591	2.18 ^{MS}	326.61	2.45 ^{MS}	211.067	.346 ^{MS}	637.72	10.03 ^{**}	298.412	5.92 [*]
Error	10		96.75		133.34		609.079		63.45		50.39	
C.V. (เปอร์เซ็นต์)			4.90		5.17		10.37		3.70		3.23	

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยปริมาณอาหารที่กินของ เป็ดเนื้อที่เลี้ยงด้วยอาหารสูตรต่างๆ โดยวิธี

Duncan's New Multiple Range Test

อายุ 7-8 สัปดาห์	T ₅	T ₄	T ₃	T ₂	T ₁
	229.21	229.03	211.05	204.12	193.33
อายุ 4-8 สัปดาห์	T ₄	T ₅	T ₃	T ₂	T ₁
	229.21	223.42	215.58	214.83	206.86

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยที่ไม่ได้อยู่บนเส้นตรงเดียวกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (P 0.01) ยกเว้นระยะอายุ 4-8 สัปดาห์
 ค่าเฉลี่ยที่ไม่ได้อยู่บนเส้นตรงเดียวกันมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P 0.05) ส่วนค่าเฉลี่ยที่อยู่บนเส้นตรงเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ตารางภาคผนวกที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์ทางสถิติของประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารของ เป็ด เนื้อ เมื่อเลี้ยงด้วยอาหารสูตรต่างๆกัน ตั้งแต่อายุ 4-8 สัปดาห์

อายุแปด (สัปดาห์)	SOV	df	4 - 5		5 - 6		6 - 7		7 - 8		4 - 8	
			MS	F	MS	F	MS	F	MS	F	MS	F
Treatment	4	.1364	10.99 **	.6012	3.902 *	.7297	3.42 MS	2.886	6.96 **	.4509	24.3466 **	
Error	10	.0124		.1540		.2127		.4115		.0185		
C.V. (เปอร์เซ็นต์)		3.03		3.45		5.05		7.15		2.84		

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารของ เป็ด เนื้อ เมื่อเลี้ยงด้วยอาหารสูตรต่างๆกัน

โดยวิธี Duncan's New Multiple Range Test

อายุ 4-5 สัปดาห์	T ₅ 3.64	T ₄ 3.55	T ₃ 3.31	T ₁ 3.24	T ₂ 3.13
อายุ 5-6 สัปดาห์	T ₅ 4.61	T ₄ 4.46	T ₃ 4.09	T ₂ 3.77	T ₁ 3.55
อายุ 7-8 สัปดาห์	T ₄ 9.60	T ₁ 9.59	T ₃ 9.27	T ₅ 9.10	T ₂ 8.04
อายุ 4-8 สัปดาห์	T ₅ 5.23	T ₄ 5.21	T ₃ 4.74	T ₁ 4.48	T ₂ 4.39

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยที่ไม่ได้อยู่บนเส้นตรงเดียวกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (P < 0.01) ยกเว้น ระยะอายุ 5-6 สัปดาห์
 ค่าเฉลี่ยที่ไม่ได้อยู่บนเส้นตรงเดียวกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P < 0.05) ส่วนค่าเฉลี่ยที่อยู่บนเส้นตรงเดียวกัน
 ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

ตารางภาคผนวกที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์ทางสถิติของต้นทุนค่าอาหารในการเปลี่ยนเป็นเนื้อ 1 กิโลกรัม ของเป็ดเนื้อเมื่อเลี้ยงด้วยอาหารสูตรต่าง ๆ ตั้งแต่อายุ 4-8 สัปดาห์

อายุเป็ด (สัปดาห์)	SOV	df	4 - 5		5 - 6		6 - 7		7 - 8		4 - 8	
			MS	F	MS	F	MS	F	MS	F	MS	F
Treatment	4	4	10.948	25.11**	30.796	5.036*	46.85	5.6*	122.97	14.32**	30.35	4.63*
Error	10	10	4.36		6.115		8.318		8.58		6.54	
(เปอร์เซ็นต์)			3.26		10.19		8.59		5.44		8.88	

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของต้นทุนในการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ 1 กิโลกรัมของเป็ดเนื้อเมื่อเลี้ยงด้วยอาหารสูตรต่างๆ โดยวิธี Duncan's New Multiple Range Test

อายุ 4-5 สัปดาห์	T ₅ 22.76	T ₄ 21.39	T ₃ 19.86	T ₁ 18.66	T ₂ 18.42
อายุ 5-6 สัปดาห์	T ₅ 28.84	T ₄ 25.28	T ₃ 24.58	T ₂ 21.76	T ₁ 20.43
อายุ 6-7 สัปดาห์	T ₄ 37.45	T ₅ 36.31	T ₂ 31.04	T ₃ 31.01	T ₁ 27.97
อายุ 7-8 สัปดาห์	T ₅ 58.77	T ₄ 56.98	T ₃ 55.64	T ₁ 55.22	T ₂ 47.27
อายุ 4-8 สัปดาห์	T ₅ 31.38	T ₄ 31.28	T ₃ 28.42	T ₁ 25.72	T ₂ 25.97

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยที่ไม่ได้อยู่บนเส้นตรงเดียวกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p 0.05) ยกเว้นระยะอายุ 4-5 และ 7-8 สัปดาห์ ค่าเฉลี่ยที่ไม่ได้อยู่บนเส้นตรงเดียวกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (P 0.01) ส่วนค่าเฉลี่ยที่อยู่บนเส้นตรงเดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

